

REGIOSTUDIE WEST

Registratienummer: 26.002530

Aan	De verenigde vergadering	Datum	1 juli 2026
Van	D&H	Datum	27 mei 2026
Onderwerp	Uitkomsten Regiostudie West		

Portefeuillehouder: Harry Kortman

Voorgesteld besluit:

1. De volgende aanbevelingen van de Regiostudie West op te volgen:
 - a. De huidige zes zuiveringen te handhaven en dus de afvalwaterzuivering in de kustregio op dit moment niet verder te centraliseren.
 - b. Awzi Lisse te behouden en daarmee het eerdere besluit van de verenigde vergadering uit 2013 te herroepen.
 - c. De afvalwaterverwerking van Wassenaar, Leidschendam en Zoetermeer door het Hoogheemraadschap van Delfland op de lange termijn voort te zetten.

Context

Afgelopen twee jaar voerde advies- en ingenieursbureau Haskoning samen met een projectteam van Rijnland de Regiostudie West uit, die de zuiveringsinfrastructuur van de Nederlandse kustregio's in kaart brengt. De studie laat zien welke maatregelen en besluiten Rijnland moet nemen om te voldoen aan de waterketenopgave voor de kustregio. Hieruit blijkt onder meer dat het opheffen van awzi Lisse, waartoe [de VV in 2013 besloot](#), niet zinvol is. Het was destijds wenselijk voor de bedrijfsvoering en exploitatie. Uit dit nieuwe onderzoek blijkt dat opheffing geen financiële of andere voordelen met zich mee brengt. Ook benadrukt het onderzoeksrapport dat er nu al overeenkomsten met gemeenten nodig zijn voor tracéreserveringen voor de aanleg van grotere zuiveringen in de toekomst.

In de commissie is gevraagd om de volledige rapportage van de Regiostudie. U vindt het rapport bijgesloten in iBabs. Specifieke aandacht was er voor awzi Lisse, daarom aanvullende informatie bij argument 1b.1.

Argumenten

1a.1 De regiostudie toont aan dat verdere centralisatie geen voordelen biedt

Grotere zuiveringen bieden alleen tot een bepaalde grootte voordelen: de kosten per inwonerequivalent (i.e.) dalen, maar deze daling stagneert bij ongeveer 100.000 i.e. Bij een groter inwoneraantal wordt de kostendaling snel kleiner. Aangezien alle zuiveringen in de kustregio, uitgezonderd awzi Lisse, meer dan 100.000 inwoners bedienen, is er met centralisatie geen winst te behalen. Dit blijkt eveneens uit een update van de langetermijn-assetplanning uit 2025, waarin onder meer de bouwkosten voor nieuwe awzi's werden geactualiseerd.

1a.2 Gezien de technologische ontwikkelingen is het verstandiger om het centralisatievraagstuk bij toekomstige regiostudio's opnieuw te bekijken

Rijnland werkt samen met Delfland en andere partners aan innovatieve technologieën voor afvalwaterzuivering, zoals HARKOS (cAGS) en Advanced Monitoring and Control (AMC). De samenwerking binnen HARKOS is veelbelovend, omdat cAGS zorgt voor een hogere capaciteit op bestaande zuiveringen zonder grote uitbreidingen, wat bijdraagt aan duurzame en kostenefficiënte oplossingen. Zodra de technieken zijn uitontwikkeld – naar verwachten over 5 tot 10 jaar – bekijken we opnieuw wat dit doet met het centralisatievraagstuk. Bij volgende regiostudies kunnen we dus alsnog besluiten om over te gaan tot centralisatie.

De ruimtebesparende technieken hebben bovendien mogelijk voordelen voor awzi Leiden Noord, waar er momenteel te weinig ruimte is om te kunnen verbouwen en innoveren. Tijdens de werkzaamheden kan de zuivering namelijk niet tijdelijk stoppen. Als de technieken niet snel genoeg uitontwikkeld zijn, betekent dat waarschijnlijk op middellange termijn dat opheffing van awzi Leiden Noord noodzakelijk is. In dat geval moeten we die samenvoegen met de grotere awzi Katwijk.

1b.1 Eerder was er sprake van overcapaciteit in de regio, dat is niet meer het geval

Bij het vaststellen van de Regiostudie Haarlemmermeer in 2013 is besloten om awzi Lisse op te heffen rond 2030. Dit besluit was gebaseerd op de toenmalige overcapaciteit van de awzi Zwaanshoek. Uit de recente Regiostudie West blijkt dat er door demografische ontwikkelingen nu veel minder overcapaciteit is dan destijds werd verwacht. Zwaanshoek wordt vol belast en awzi Lisse past er niet meer bij. Vasthouden aan het eerder genomen besluit zou betekenen dat we een technisch nog goede zuivering zouden sluiten, en een evenzo grote zuivering moeten bijbouwen op Zwaanshoek. Het opheffen van awzi Lisse blijkt daarom niet meer zinvol. Eerder was er enige geuroverlast van AWZI Lisse in de directe omgeving maar door de plaatsing van een gesloten slibverlading zijn die klachten verholpen.

Ambtelijk en bestuurlijk is reeds gesproken met de gemeente Lisse en er is begrip voor het standpunt van Rijnland. Ook Lisse ziet in dat het doorzetten van het besluit tot sluiting niet doelmatig is, gegeven de omstandigheden van dit moment.

1c.1 Afvalwaterverwerking door Delfland in deze gebieden is alles overwegend nog steeds de beste optie

Delfland zuivert het water volgens de daar geldende normen, maar loost niet op eigen boezem. Daardoor kan Delfland de zuivering van het afvalwater zeer doelmatig uitvoeren en is het niet de verwachting dat Rijnland dit zelf goedkoper zou kunnen.

1c.2 Ruimtegebrek maakt afvalwaterverwerking door Rijnland nagenoeg onmogelijk

Deelstudies naar mogelijke nieuwe locaties voor de eigen verwerking van het grensoverschrijdend afvalwater leverden geen potentiële locaties op. Bij Wassenaar en Leidschendam zijn er weinig andere opties dan de drinkwaterbeperkingszone van Dunea of de natuurgebieden Nationaal Park Hollandse Duinen, Meijendel en het Westerduinpark. In de omgeving van Zoetermeer zou een nieuwe locatie gevonden moeten worden langs de A12 of de Nieuwe Driemanspolder. Alle onderzochte locaties zijn aangemerkt als onwenselijk.

Financiën

Aan dit voorstel zijn geen directe financiële consequenties verbonden. Het vasthouden aan de huidige werkwijze brengt geen extra kosten met zich mee. De kosten voor het opheffen van awzi Lisse waren nog niet begroot, aangezien 2030 (het

geplande jaar hiervoor) nog buiten de periodes van eerdere meerjarenperspectieven lag. Wel zullen er aan de deelprojecten financiële gevolgen gekoppeld worden aan de hand van de vervolgstappen.

Risico's

1c.1 Rijnland is afhankelijk van het beleid van Delfland

De contracten met Delfland voorzien in operationele en financiële afspraken, maar niet in duurzaamheids-, energie- of circulariteitseisen. Op die gebieden volgt Rijnland het beleid van Delfland. Ook heeft dit invloed op Toekomstgericht waterbeheer Rijnland: als we zelf het afvalwater zuiveren, houden we het in ons eigen boezemsysteem, wat een buffer geeft voor droge perioden. Delfland pompt het water de zee op, waardoor we die toegevoegde waarde voor onze boezem missen.

1c.2 Delfland kan het contract opzeggen

Het kan gebeuren dat Delfland het contract met Rijnland opzegt. Bijvoorbeeld omdat de toevoer op de Delflandse awzi's toeneemt, of doordat de gemeente Den Haag de locatie van de Delflandse awzi Houtrust wil herbestemmen als woningbouwlocatie. De awzi wordt dan mogelijk samengevoegd met een andere Delflandse awzi. In dat geval moet Rijnland ondanks het ruimtegebrek kijken naar locatiemogelijkheden in het eigen gebied. Mogelijk komt awzi Leiden Zuidwest dan in beeld, met zeer lange aanvoerleidingen. Hoe dan ook vergt dit een lange transitieperiode. Om dit te voorkomen, investeert Rijnland samen met Delfland en andere partijen in eerdergenoemde innovatieve technologieën als HARKOS en AMC.

Vervolg

Na het VV-besluit worden de benodigde acties in gang gezet:

- We starten een studie op naar nieuwbouwmogelijkheden van awzi Leiden Noord en naar de uitbreiding van awzi Katwijk;
- We gaan in gesprek met de gemeenten Leiden, Oegstgeest en Katwijk over tracéreserveringen voor toekomstige awzi's en uitbereidingen van bestaande zuiveringen, en blijven hier bestuurlijke aandacht voor vragen;
- We gaan in gesprek met Delfland over continuering van de verwerking van het grensoverschrijdende afvalwater.